

The Wallace Line

De VPK-inschrijfpennning 2023

Al jaren zwerft er een heel dik boek door ons huis, *Het Maleisische Eilandenrijk* door Alfred Russel Wallace, een tijdgenoot, collega naturalist en vriend van Charles Darwin. Het was hier ooit verzeild geraakt uit een nalatenschap, en leek gedoemd om in de toekomst ongelezen te worden overgedragen aan een volgende generatie. Maar daar is nu verandering in gekomen.

Inspiratie

Toen de Vereniging voor Penningkunst aan Loes Schellekens vroeg of ze de inschrijfpennning 2023 wilde maken, was ze meteen enthousiast. Het leek haar leuk om een actueel thema of gedenkwaardige datum als onderwerp te kiezen, en dus kwam het goed uit dat het in 2023 precies tweehonderd jaar geleden is dat Wallace werd geboren. Daarmee was het onderwerp voor de inschrijfpennning bekend: Wallace is een inspirerende figuur die mede heeft bijgedragen aan de evolutieleer, en met zijn publicaties over dit onderwerp Charles Darwin heeft aangespoord om eens een beetje op

te schieten met diens *On the Origin of Species*.

Darwin zelf is al vele malen geëerd in brons (met standbeelden, borstbeelden en penningen), terwijl Wallace er in dat opzicht nogal bekaaid af komt met slechts één borstbeeld en één standbeeld, beide in het Natural History Museum in Londen.

En toen kwam dat dikke boek alsnog goed van pas, want hoe kon Wallace het beste worden geëerd met een penning? Uiteraard met een portret, maar was er wellicht ook iets te vinden in zijn wetenschappelijk werk dat gebruikt kon worden voor een visualisatie op het kleine oppervlak dat een penning biedt? Dat bleek er te zijn,

Loes Schellekens, *The Wallace Line*, de VPK-inschrijfpennning 2023. 2023, brons, 80 mm (foto's: kunstenaar)

want op pagina 25 (van de 675) meldt Wallace het volgende over het Maleise eilandenrijk: 'Ik ben tot de slotsom gekomen dat we tussen de eilanden door een lijn kunnen trekken, die een zodanige scheiding aanbrengt dat de ene helft op goede gronden bij Azië behoort, terwijl de andere helft op even goede gronden tot Australië gerekend kan worden.' Wallace verzamelde en onderzocht vogels ('birds of paradise'), reptielen, zoogdieren en vooral vele tienduizenden soorten insecten (een grote verzameling 'beetles'). Hij kwam er zo achter dat er een duidelijke geografische scheidingslijn was aan te brengen in de verspreiding van de verschillende soorten. Deze door hem voorgestelde Wallacelijn (die onder andere tussen Bali en Lombok doorloopt) heeft zeer bijgedragen aan zijn roem. Zijn tijdgenoten zagen hem, mede hierdoor, als *the father of biogeography*.

Zo'n scheidingslijn leent zich natuurlijk ook goed voor een grafische representatie. En dat heeft geleid tot het ontwerp voor de inschrijfpennning 2023 van de VPK, met aan de voorzijde een portret en *profiel* van Wallace, met de voor wetenschappers in die tijd onontkoombare grote baard, zijn naam, geboortjaar en overlijdensjaar, de inscriptie VPK23, de tekst 'We can draw a line' en tot slot in het midden de Wallacelijn zelf. Aan de keerzijde twee eilanden (Bali en Lombok), gescheiden door de zee en de Wallacelijn, elk met hun geheel eigen insectensoort (als representanten van de verschillende dierenrijken).

Ander werk

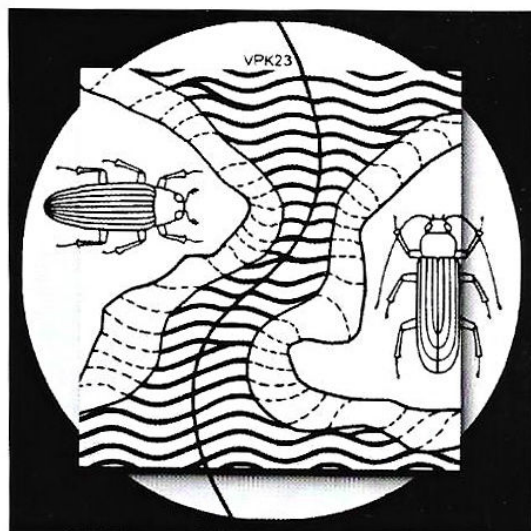
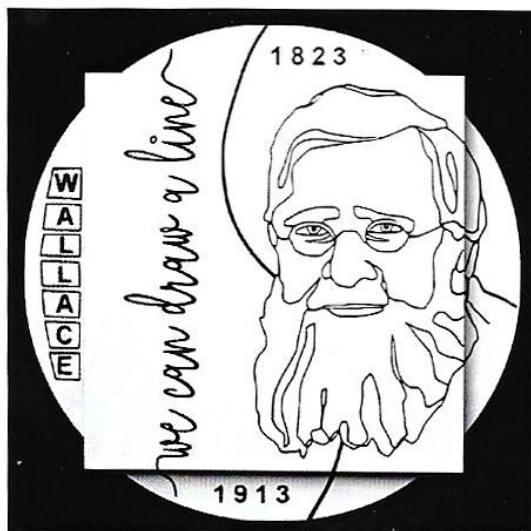
Dit is zeker niet de eerste penning die Loes heeft ontworpen. Eerdere penningen hebben vaak als onderwerp Afrika, reizen, reizigers en natuurbehoud. Zo maakte ze penningen over het Afrikaanse landschap (*African Parks Conservation* en *Tarangire*), het milieu (*Climate Change – Global Warming / Melting Ice* en *Mothers of Primatology – Jane Goodall, Dian Fossey & Biruté Galdikas*) en ook over een bijzondere figuur als Alexandrine Tinne, die in de negentiende eeuw als vrouw alleen (met moeder, tante en een heleboel huisraad, bediendes, kamelen en honden) naar Egypte vertrok op zoek naar avontuur. Zelfs David Livingstone sprak bewonderend over haar Afrikaanse reizen. Loes doet ook regelmatig mee aan de tweejaarlijkse expositie van de International Art Medal Federation FIDEM, in Sofia (2014), Namen (2016), Ottawa (2018), Tokyo (2020/1) en straks ook weer in Florence (2023). Speciaal voor de tentoonstelling in Tokio maakte ze een penning over Deshima, de Hollandse handelspost nabij Nagasaki, voor geheel Japan eeuwenlang zowat het enige punt van contact met de buitenwereld.

Voor haar ontwerpen gebruikt Loes verschillende technieken. De meest traditionele techniek is boetseren in was, waarbij ze vaak in aparte lagen werkt die daarna worden gestapeld of versneden tot een compleet object. Vervolgens wordt het gegoten in brons. Verder experimenteert ze tegen-

Loes Schellekens, *Deshima*. 2019, brons, 80 mm (foto's: kunstenaar)

Loes Schellekens,
Wallace-penning
voor FIDEM 2023.
Vier gestapelde
lagen van gelaserde
graveerplaat,
90 mm (foto's:
kunstenaar)

woordig met houtboard (een materiaal dat bestaat uit geperste houtvezels dat zich makkelijk in laagjes laat pellen om in te knippen of snijden) in combinatie met klei en ook met op de computer ontworpen gelaagde snijtekeningen die met een laser-snijder in een 3d-object van kunststof worden omgezet. Deze laatste methode heeft ze gebruikt voor een ontwerp voor de FIDEM Wallace-penning.

Naast penningen maakt Loes ook beelden. Ze heeft daarvoor opleidingen gevolgd aan de Akademie voor Beeldende Kunsten te Utrecht (Monumentale Vormgeving) en de Akademie voor Beeldende Vormgeving te Amersfoort (Docentenopleiding Ruimtelijke Plastische Vormgeving). In 1996 ontving zij de Pieter d'Hont-prijs, een aanmoedigingsprijs voor beginnende Utrechtse beeldhouwers uitgereikt door het Fentener van Vlissingen Fonds. Ze is ook lid van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers. In haar beelden komen enkele thema's terug die ze ook bij de penningen gebruikt (Afrikaanse landschappen met acacia's, zebra's, wildenbeesten of smeltende ijskappen). Vaak is het onderwerp van de beelden 'de mens'. Zelf zegt ze daarover: 'Mijn beelden zijn een uitdrukking van mijn fascinatie voor mensen en hun gracieuze, esthetische, trotse of theatrale verschijningsvorm. Ik probeer hen te vangen op een ingetogen en sfeerbepalend moment. Voor mij is het maken van beelden een proces van ordening en intuïtie. Het beeld is een constructie, samengesteld uit vormen en vlakken waarbij evenwicht, compositie en structuur een rol spelen. Het grote gebaar van de voorstelling is daarbij net zo belangrijk als het kleinste detail.'

De meeste beelden zijn geboetseerd in was en daarna gegoten in brons. Ze experimenteert ook met styrodur-plaatmateriaal (in plaats van was) en neolith kunsthars (in plaats van brons). Zij begon haar carrière met een levensgroot bronzen beeld van een zeehond. Nog tijdens haar opleiding aan de Akademie voor Beeldende Kunsten werd ze daartoe uitgenodigd door de zeehondencrèche in Pieterburen. Het heeft daar jarenlang tot ieders tevredenheid de ingang gesierd, totdat oprichtster Lenie't Hart uit Pieterburen vertrok en het beeld heeft meegenomen. Daarna volgden opdrachten voor onder andere ABN-AMRO (de Jan Huygen van Linschoten-prijs, vanaf 2003 een aantal maal toegekend aan – volgens de bank – succesvolle ondernemers), het Wereld Natuur Fonds, Heijmerink Bouw, het Merwede Ziekenhuis in Dordrecht en Revalidatiecentrum 'De Hooghstraat' in Utrecht. Daarnaast maakt ze vrij werk, waarvan het merendeel is te vinden op haar website loeschellekens.nl.

Ik ben er van overtuigd dat de VPK met *The Wallace Line* een prachtige penning ontvangt, die goed past in de traditie van de vereniging en die vele leden veel plezier zal doen. ○

De penning door Loes Schellekens is tot 1 augustus te bestellen door €150 over te maken op NL65 INGB 0000096820 ten name van Vereniging voor Penningkunst, onder vermelding van 'penning Loes Schellekens'. Niet-leden betalen het dubbele bedrag.